

ВІДГУК

на дисертаційну роботу Гулей Дарини Володимирівни
**«Принципи та методи трансформації деградуючих
промислових будівель і територій»**,
представлену на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань 19 – Архітектура та будівництво,
спеціальності 191 – Архітектура та містобудування

Актуальність обраної теми

На сьогодні проблеми існування деградуючих історично сформованих колишніх промислових будівель і територій залишаються актуальними для більшості історичних міст в різних країнах світу, в тому числі і в Україні. Це є питання, які умовно можна систематизувати, як екологічні, історико-культурні, містобудівні, архітектурні, функціонально-утилітарні, соціальні та економічні. Як правило, вони вирішуються шляхом трансформації цих будівель і територій, при якій передбачається застосування різних реставраційно-реконструктивних методів для їх одночасного збереження, відновлення і активізації для гармонійної інтеграції в сучасне міське життя.

Представлене дисертаційне дослідження направлене саме на пошук відповідного методичного інструментарію для трансформації таких деградуючих колишніх промислових будівель і територій, різних за ступенем історико-архітектурної цінності і деструкції, в умовах сучасного розвитку і якісних змін в структурі міст, що і обумовлює актуальність обраної теми.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації

Детальне ознайомлення з текстом дисертації Гулей Дарини Володимирівни дає можливість стверджувати про обґрунтованість висунутих в ній наукових положень, висновків і рекомендацій. Вони підтверджуються результатами здійсненого здобувачкою аналізу сучасного вітчизняного і закордонного теоретичного досвіду та практики трансформації колишніх промислових будівель і територій, опрацювання наукових літературних джерел, інтернет-джерел, тощо. Авторкою детально проаналізовані дослідження, що стосуються, як архітектурно-будівельних, так і соціально-економічних аспектів за даною тематикою, вивчений досвід застосування різних реставраційно-реконструктивних методів при трансформації деградуючих промислових будівель і територій та зроблені висновки щодо перспективних напрямків розвитку таких об'єктів. Відповідний рівень обґрунтованості авторських рекомендацій та висновків забезпечено використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. В результаті проведеного дослідження здобувачкою сформульовано принципи та визначено комбінації з різних реставраційних і реконструктивних методів трансформації деградуючих промислових будівель і територій в залежності від виділених ступенів їх

історико-архітектурної цінності та деструкції, що повністю відповідає заявленій темі.

Достовірність основних положень роботи підтверджується:

– їх відповідністю до отриманих результатів здійсненого комплексного критичного аналізу теоретичних і практичних робіт за даною тематикою;

– застосуванням при проведенні досліджень загальних і спеціальних наукових методів (порівняльного і логічного аналізу, критичного аналізу літературних та електронних джерел, формалізації і узагальнення, систематизації і класифікації, історичного і по-факторного аналізу, комбінаторики, графо-аналітичного моделювання та експериментального проектування);

– позитивною оцінкою публікацій отриманих результатів у рецензованих фахових виданнях та здійснених доповідей на міжнародних конференціях;

– вдалою апробацією висунутих основних теоретичних положень в авторських концептуальних проєктах.

Все вищенаведене дозволяє надати позитивний висновок щодо обґрунтованості і достовірності основних положень роботи Гулей Дарини Володимирівни, які цілком відповідають зазначеним меті та завданням.

До наукової новизни можна віднести:

– розроблені моделі трансформації деградуючих промислових будівель і територій в залежності від їх вихідних ступенів історико-архітектурної цінності та деструкції;

– сформульовані загальні та спеціальні принципи трансформації деградуючих промислових будівель і територій та визначені комбінації прийомів, що їх розкривають;

– удосконалений інструментарій трансформації деградуючих промислових будівель і територій через запропоноване застосування комбінацій певних реставраційних і реконструктивних методів для їх трансформації в залежності від виділених ступенів їх історико-архітектурної цінності та деструкції;

– розроблену класифікацію деградуючих промислових будівель і територій за 12 ознаками;

– запропоновані рекомендації щодо функціонального наповнення всіх досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій в місті Києві при їх трансформації.

Практичне значення дослідження

Отримані здобувачкою наукові результати мають практичне значення. Можуть бути корисними для подальших наукових досліджень.

Сформульовані авторкою принципи, визначені прийоми та надані рекомендації щодо трансформації деградуючих промислових будівель і територій, а також запропоновані комбінації з різних реставраційно-реконструктивних методів трансформації будуть доцільними для використання

у прикладному та навчальному проектуванні. Отримані результати дисертації також можуть бути використані при підготовці нових методичних документів щодо міського планування та навчальних посібників для профільних ВНЗ зі спеціальності 191 – «Архітектура та містобудування».

Під час написання дисертації, Гулей Дарина Володимирівна активно впроваджувала власні теоретичні напрацювання в авторських концептуальних проектах, а саме, в проекті ревіталізації пивоварного заводу Ріхерта у місті Києві (2023 рік), та в проекті трансформації промислових будівель і території колишнього Київського заводу художнього скла у багатофункціональний офісний центр (2020 рік). Зазначені авторські концептуальні проекти підтверджують практичну користь і ефективність запропонованих методів для трансформації занедбаних промислових будівель та територій у сучасні, безпечні, «живі» та функціональні простори.

Оцінка наукових публікацій

Здобувачкою здійснено 17 наукових публікацій, серед яких слід виділити 3 статті у наукових фахових виданнях України категорії «Б».

Кількість та якісний рівень здійснених наукових публікацій відповідає вимогам п.8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності, оформлення

Подана до розгляду дисертація містить анотації, терміни та визначення понять, вступ, 3 розділи з висновками, загальні висновки, список використаних джерел і додатки, загальним обсягом 243 сторінки, серед яких основний текст займає 156 сторінок, рисунки становлять 27 сторінок, джерела містять 157 найменувань і викладені на 12 сторінках, додатки з актами впроваджень – на 19 сторінках.

У **вступі** здобувачкою обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено її зв'язок з науковими програмами, показана мета дослідження, яка повністю розкрита у завданнях. Сформульовані об'єкт і предмет дослідження узгоджені із заявленою темою. Визначено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено апробацію.

У **першому розділі «Теоретичні основи та практика трансформації деградуючих промислових будівель і територій»** Дариною Володимирівною визначені поняття і проблематика дослідження, проаналізовані історичні періоди формування і розвитку та передумови появи деградуючих промислових будівель і територій, та здійснено аналіз теоретичного і практичного досвіду, як підґрунтя для власного дослідження.

Встановлено, що трансформація деградуючих промислових будівель і територій є комплексним і цілісним процесом, що має на меті не лише функціональні зміни, але й створення нових та підсилення сталих естетичних, екологічних, соціокультурних та економічних цінностей, а також на різних рівнях усунення чи зменшення отриманих деструкцій.

Погоджуюсь із визначеними авторкою завданнями трансформації деградуючих промислових будівель і територій, які були узагальнені і систематизовані нею відповідно до попередньо запропонованою систематизації проблем пов'язаних з їх виникненням та існуванням у місті.

У другому розділі «Методичні засади трансформації деградуючих промислових будівель і територій» Дариною Володимирівною показано загальну методика дослідження, що складається з чотирьох послідовних етапів, відповідно яким нею було систематизовано всі використані в роботі загальні і спеціальні наукові методи.

Було розроблено класифікацію деградуючих промислових будівель і територій, за визначеними ознаками якої нею було систематизовано всі 248 досліджуваних промислових будівель і 49 промислових територій міста Києва.

Цінними є запропоновані авторкою моделі трансформації деградуючих промислових будівель і територій, в яких взаємопов'язано в одне ціле ступені історико-архітектурної цінності і ступені деструкції деградуючих промислових будівель і територій, можливі методи їх трансформації та рекомендовані принципи, прийоми і їх функціональне наповнення.

У третьому розділі «Принципи, прийоми та рекомендації трансформації деградуючих промислових будівель і територій» Дариною Володимирівною було сформульовано загальні та спеціальні принципи, та визначено прийоми і надано рекомендації щодо їх трансформації.

Окремо слід виділити сформульовані спеціальні принципи трансформації деградуючих промислових будівель і територій, а саме: «сталості континуальності», «об'ємної компаративності», «когерентного функціонального доповнення» та «функціональної відповідності».

Також цінними є виділені найбільш ефективні 7 комбінацій з різних прийомів, як в межах одного принципу, так і тих, що розкривають різні принципи, проте разом сприяють цілісності трансформації деградуючих промислових будівель і територій.

Не менш цікавими і доцільними є представлені дисертанткою рекомендації щодо функціональної адаптації і наповнення всіх досліджуваних колишніх промислових будівель і територій міста Києва.

Також слід відзначити концептуальні проекти Гулей Дарини Володимирівни, як підтвердження її теоретичних напрацювань.

Загалом, можна відмітити цілісність та послідовність викладеного матеріалу дисертації, високу якість ілюстративного наповнення. Загальні висновки дисертації є ґрунтовними. Дане дисертаційне дослідження є завершеною науковою роботою.

До основних здобутків роботи належать:

– запропоновані моделі трансформації деградуючих промислових будівель і територій в залежності від виділених ступенів їх історико-архітектурної цінності та деструкції, і визначені комбінації відповідних можливих реставраційних і реконструктивних методів їх трансформації;

- сформульовані принципи та визначені комбінації з прийомів трансформації деградуючих промислових будівель і територій;
- розроблена класифікація деградуючих промислових будівель і територій та здійснена систематизація всіх досліджуваних об'єктів міста Києва відповідно до виділених ознак;
- надані рекомендації щодо функціональної трансформації цих досліджуваних деградуючих промислових будівель і територій в місті Києві.

Високо оцінюючи дану дисертаційну роботу в цілому, можна висловити деякі **побажання та зауваження**:

1. Бажано було б проілюструвати узагальнені авторкою фактори впливу на формування та розвиток промислових будівель і територій різних історичних періодів.

2. В представленому в дослідженні науково-теоретичному і практичному досвіді трансформації деградуючих промислових будівель і територій слід було більш детально зупинитися на вітчизняному теоретичному досвіді.

3. Бракує ілюстративної складової в наданих у третьому розділі рекомендаціях щодо трансформації деградуючих промислових будівель і територій.

4.

Втім, вище зазначені зауваження не знижують загального позитивного враження від представленої роботи. Вони мають рекомендаційний характер, і їх варто враховувати у подальших дослідженнях. Представлена робота заслуговує високої оцінки.

Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії ...»

Дисертація Гулей Дарини Володимирівни «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», зокрема пп. 5, 6, 7, 8, 9. В даній дисертації дотримані всі правила академічної доброчесності. Вона є завершеним науковим дослідженням. Отримані в роботі наукові положення і практичні результати свідчать про вагомий особистий внесок авторки у вітчизняну науку.

Загальний висновок

Підсумовуючи вищезазначене, можна стверджувати що дисертаційна робота Гулей Дарини Володимирівни «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 19 – Архітектура та будівництво, спеціальності 191 – Архітектура та містобудування, демонструє високий рівень виконання дисертанткою поставленого наукового завдання та глибоке оволодіння нею методологією наукової діяльності.

Вважаю, що дисертація Гулей Д.В. «Принципи та методи трансформації деградуючих промислових будівель і територій» є завершеною, самостійною науковою працею, яка відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії ...», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА з вищезазначеної спеціальності, і її авторка, Гулей Дарина Володимирівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент,
доктор архітектури, доцент,
професор кафедри інноваційних технологій
у дизайні архітектурного середовища
Харківського національного університету
міського господарства ім. О.М. Бекетова

М.Ю. Блінова

Підпис М.Ю. Блінової засвідчую

Блінова